

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 12 Haziran 2014
Sayı: 25729

46024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda ifade edilen sorularımın Kalkınma Bakanı Sayın Cevdet Yılmaz tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Faik ÖZTRAK
Tekirdağ Milletvekili

Bilindiği üzere 2014'ün ilk üç ayına ilişkin GSYH rakamları 10 Haziran 2014 tarihinde kamuoyuna açıklanmıştır. Açıklanan verilere göre 2014 yılının ilk üç ayında Türkiye ekonomisi, önceki yılın aynı dönemine göre, % 4,3 büyümüştür. Bu büyümenin 1,7 yüzde puanı, diğer bir ifadeyle büyümenin % 40'ı, "finans ve sigorta faaliyetleri" sektöründe yaratılan katma değerden kaynaklanmıştır.

Katma değer, en basit tanımıyla, şirketlerin belirli bir dönemde çalışanlarına ödediği ücret ve şirket karlarından oluşmaktadır. Türk mali sisteminin üçte ikisini oluşturan Bankacılık sektörünün vergi öncesi karlılığı, BDDK verilerine göre, 2014 yılı ilk üç ayında, bir önceki yılın aynı dönemine göre, % 18,3 düşmüştür. Yani sektörel katma değer önemli bileşenlerinden kâr rakamlarında 2014'ün ilk üç ayında çok ciddi bir düşüş vardır.

Yine mali sektördeki toplam istihdamın üçte ikisine sahip bankacılık sektörünün, Türkiye Bankalar Birliği verilerine göre, personel sayısında da ciddi bir artış bulunmamaktadır. Nitekim son bir yılda, sektörde istihdam edilen personel sayısı sadece % 5 artarak Mart 2014'de 198 bin 327 olmuştur. Dolayısıyla bu sektörün emek

46029

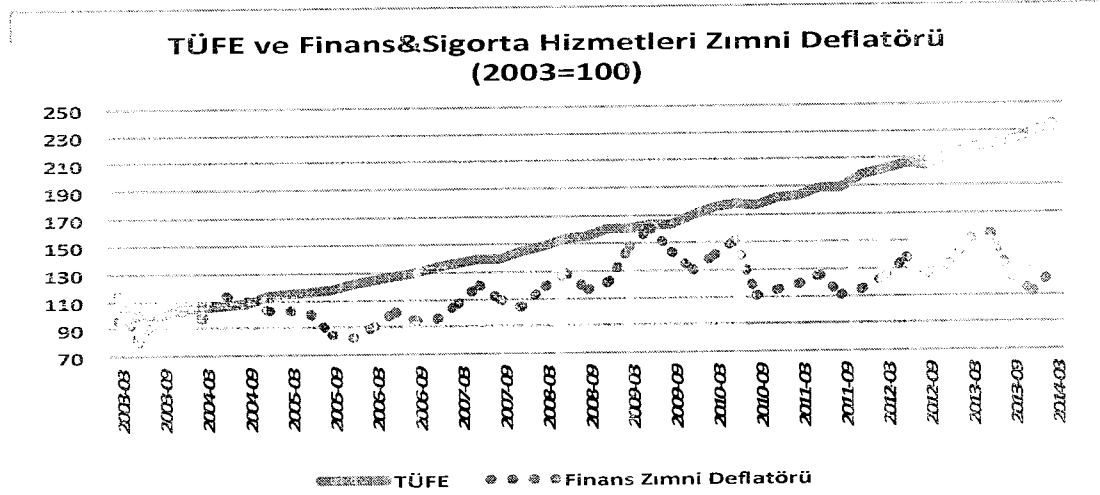
kullanımında ve buna paralel ücret ödemelerinde de reel olarak belirgin bir artış olmadığı anlaşılmaktadır.

Yine TÜİK tarafından açıklanan “finans ve sigorta faaliyetleri” sektörüne ait cari ve fiyat hareketlerinden arındırılmış reel katma değer hesaplarında da izaha muhtaç noktalar vardır.

Bu sektörde fiyat hareketlerini de içeren “cari katma değer”, son bir yılda, % 4,5 gerilerken; fiyat etkilerinden arınmış “reel katma değer” aynı dönemde % 14 artış göstermiştir. Bu durum, sektörün yurtiçi fiyatlarında ciddi düşüş olduğu anlamına gelmektedir. Nitekim “Finans ve sigorta faaliyetleri” zımni deflatöründe 2014 ilk üç ayı itibariyle son bir yılda % 16,1 düşüş olmuştur.

TÜİK tarafından 2012 Mart ayında yayımlanan “Üretim ve Harcama Yöntemi ile Gayri Safi Yurtiçi Hasıla Tahminleri Kavram, Yöntem ve Kaynaklar” isimli çalışmanın 41. Sayfasında “Mali kuruluşların sabit fiyatlarla üretim ve katma değer büyüklüklerinin hesaplanmasında tüketici fiyat endeksi kullanılmıştır. Bankaların doğrudan katma değer büyüklüğü tüketici fiyat endeksi ile deflate edilerek sabit fiyatlara dönüştürülmektedir. Aynı yöntem banka dışı diğer mali kuruluşlar için de uygulanmaktadır” ifadeleri yer almaktadır.

Bu ifadelerden anlaşılacağı üzere mali sistemin sabit fiyatlarla katma değerinin hesaplanmasında tüketici fiyatları dikkate alınmaktadır. Ancak, aşağıdaki grafikten de görüleceği gibi, “finans ve sigorta faaliyetleri” sektörünün cari ve reel katma değerlerinden elde edilen zımni fiyat deflatörü ile üçer aylık ortalama tüketici fiyatlarının gelişimi arasında ciddi fark bulunmaktadır. Zımni deflatör ile TÜFE’nin gelişimi arasındaki bu fark sektörün reel katma değeri ve dolayısıyla ekonominin büyüme hızını doğrudan etkileyecek bir gelişmedir.

Kaynak: TÜİK

46024

Ortaya çıkan bu tablo TÜİK'in GSYH rakamlarının güvenilirliği konusunda da haklı kuşkular uyandırmaktadır.

Bu çerçevede;

- 1) Finans sektörüne ait reel katma değer hesaplamalarında dikkate alındığı söylenen TÜFE ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri Zımni Deflatörü arasındaki bu farkın nedeni nedir?
- 2) Mali kesimin başat sektörü olan bankacılık sektörünün karlılığı düşerken ve ücret gelirlerinde kayda değer bir artış yokken bu sektör toplam büyümeye tek başına % 40 katkısı nasıl yapmıştır?
- 3) TÜİK'in yayımladığı verilerin kalitesini ve tutarlılığını kontrol edecek bir iç denetim mekanizması var mıdır?